

Wróbel, Paweł

"Polska po przewrocie majowym", Andrzej Ajnenkiel, Warszawa 1980 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 72/1, 193

1981

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

przedsiębiorstwie i w banku łączywie chłonał rewolucyjne przemiany kultury początku lat dwudziestych, splatające się z burzliwym życiem politycznym. Zrzucony w dobie inflacji wyruszył w 1926 roku „za chlebem” do Berlina, by śledzić inwazję cudzoziemszczyzny w kosmopolitycznej stolicy Rzeszy. Jako korespondent „Münchener Neusten Nachrichten” i „New York Timesa” towarzyszył najdonioślejszym wydarzeniom schyłku demokracji. Jako autor tekstów kabaretowych i wszędobylski reporter znał osobiście członków berlińskiej bohemy i luminarzy nauki.

Książka pisana żywym dziennikarskim językiem i pełna dowcipu, zawiera także wiele ważkich dla historyka informacji i nie jest wolna od gorzkiej zadumy nad utraconą szansą weimarskiej demokracji.

P.W.

Andrzej Ajnenkiel, *Polska po przewrocie majowym*, „Wiedza Powszechna”, Warszawa 1980, s. 725.

Kolejna publikacja „Biblioteki Wiedzy Historycznej” jest kontynuacją pracy „Od rządów ludowych do przewrotu majowego”. Oba tomy stanowią zarys historii politycznej II Rzeczypospolitej. Mimo istnienia wielu monografii poświęconych poszczególnym zagadnieniom z historii Polski międzywojennej brakowało właściwie całościowego ujęcia dziejów tego okresu, poza książką H. Zielińskiego z 1967 roku, zbiorem publikacji A. Ajnenkiela, A. Próchnika i H. T. Jędruszczaaków oraz „Historią Polski” wydaną przez badaczy Instytutu Historycznego PAN pod redakcją Czesława Madajczyka.

W pracach owego ostatniego zespołu uczestniczył także autor. Powstałe wówczas przemyślenia i doświadczenia wywarły istotny wpływ na ostateczny kształt „Polski po przewrocie majowym”. Jest to popularno-naukowe kompendium; do minimum ograniczono przypisy bibliograficzne, odsyłające niekiedy tylko do podstawowej literatury. W związku z ogromnym zakresem prezentowanej problematyki autor w sposób zwarty i wręcz skrótowy przedstawia przebieg wydarzeń. Sporo miejsca poświęca natomiast ich kontekstowi: demonstruje układ sił politycznych w kraju, różne przejawy walki klas, charakteryzuje ugrupowania partyjne, gabinety i ich programy, przedstawia sylwetki polityków. Wiele miejsca poświęca zagadnieniom ustrojowym zamieszczając przy tym interesujące uwagi dotyczące polskiego parlamentaryzmu. Analizuje sytuację gospodarczą, strukturę społeczną i demograficzną. Sygnalizuje przebieg wydarzeń międzynarodowych i kreśli obraz polskiej polityki zagranicznej.

Synteza Ajnenkiela nie prezentuje nowych tez i niepublikowanych dotąd wyników badań. Proponuje jednak nową, dyskusyjną periodyzację, zawiera wiele interesujących refleksji dotyczących totalitaryzmu i rządów autokratycznych w Polsce, przy czym autor odchodzi od zdania o faszyzacji kraju w okresie pomajowym.

P.W.

Władysław Madoń, Stefan Lewandowski, Kalina Gawlas, Paweł Szapiro, Maria Dąbrowska, *Pracownicy poczty i telekomunikacji w latach wojny i okupacji*. Wydawnictwo wewnętrzne Centralnego Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Poczty, Warszawa 1979, s. 352.

Obrona Poczty Polskiej w Gdańsku czy harcerska służba pocztowa w Powstaniu Warszawskim to wydarzenia z lat wojny i okupacji powszechnie znane i stosunkowo często opisywane w literaturze naukowej i pięknej. Brak było